

Stanisław Janczewski

Z działalności Leningradzkiego Społecznego Instytutu Naukowo-Badawczego Obrony Sądowej

Palestra 9/4(88), 47-53

1965

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

pewny, musi ono być wolne nie tylko od wszelkiego przymusu fizycznego, ale i od psychicznego, wolne od nacisków i obietnic, musi być przyznaniem się do popełnienia przestępstwa zupełnie dobrowolnym, obejmować zarówno podmiotową, jak i przedmiotową stronę czynu oraz pozostawać w zgodzie z obiektywnym stanem rzeczy.

Stąd pod adresem organów dochodzących należy wysunąć postulat, żeby już od samego początku narodzin sprawy zbierały jak najbardziej wszechstronne materiały zarówno obciążające, jak i łagodzące winę podejrzanego oraz żeby praca z podejrzanym, która stanowi jeden z ważnych czynników w poszukiwaniu tych dowodów, została zdezonizowana, znajdując właściwe swe miejsce i ramy wśród jakże różnorodnej, ciężkiej i odpowiedzialnej pracy w dziedzinie ścigania przestępców i udowadniania im winy.

3. Mając na uwadze dotychczasowy przepis art. 296 k.p.k., którego treść może stanowić usprawiedliwienie dla nadania przyznaniu się do winy rangi dowodu szczególnego rodzaju, proponuję, aby w przyszłym naszym k.p.k. zlikwidować zawartą w art. 296 k.p.k. instytucję zaniechania przeprowadzenia postępowania dowodowego lub jego ograniczenia w razie przyznania się do winy, tak jak postulował Kalinowski³⁷ i jak zostało to rozstrzygnięte w art. 77 k.p.k. RSFR³⁸.

³⁷ Por. S. Kalinowski: *Przebieg procesu karnego*, Warszawa 1958 r., s. 228.

³⁸ Art. 77 ust. 2 tego kodeksu głosi: „Przyznanie się oskarżonego do winy może stanowić podstawę oskarżenia tylko wtedy, gdy przyznanie to zostanie potwierdzone całokształtem istniejących w sprawie dowodów”.

STANISŁAW JANCZEWSKI

Z działalności Leningradzkiego Społecznego Instytutu Naukowo-Badawczego Obrony Sądowej

W numerze 12 „Palestry” z 1964 r. zamieściliśmy informację o utworzeniu z inicjatywy adwokatury leningradzkiej „Leningradzkiego Społecznego Instytutu Naukowo-Badawczego Obrony Sądowej”.

Obecnie staraniem tegoż Instytutu wydane zostały dwie broszury zawierające obszerne materiały na konferencje, jakie się odbyły w listopadzie 1964 roku i w styczniu 1965 r.

Temat opracowany na pierwszą z tych konferencji był następujący: „Adwokatura w walce o dalsze umocnienie praworządności i o obronę zagwarantowanych ustawowo praw i interesów obywateli”.

Broszura poświęcona temu tematowi zawiera szereg referatów mających stanowić podstawę do przeprowadzenia dyskusji oraz szereg nasuwających się w związku z tym tez.

Same tytuły referatów świadczą o tym, jak szeroki wachlarz zagadnień miał być poruszany w dyskusji. Broszura zawiera mianowicie następujące prace: A. J. Róžańskiego „Udział adwokata w postępowaniu przygotowawczym”, S. A. Chejfecca „Niektóre zagadnienia obrony w sprawach karnych”, N.P. Kana „Udział adwokatury w zapobieganiu przestępczości”, M. M. Tobałowskiej „Obrona przez adwokata praw

majątkowych i osobistych obywateli", A. F. Kalajewa i A. S. Ałojca „Działalność adwokata w zakresie obsługi prawnej organizacji socjalistycznych”, M. S. Kazakiewiczza „Działalność adwokatury w zakresie obsługi prawnej przedsiębiorstw rolnych” i D. A. Tieregułowa „O pracy adwokatury w zakresie udzielania pomocy sądom koleżeńskim”.

*

Szczególnie interesujący jest referat A. J. Róžańskiego na temat udziału adwokata w postępowaniu przygotowawczym, gdyż autor na podstawie danych statystycznych dotyczących Izby leningradzkiej charakteryzuje rozmiary tego udziału, przytacza okoliczności hamujące rozwój działalności adwokatów w tym zakresie, wreszcie zgłasza postulaty zmierzające zarówno do pełnej realizacji uprawnień do obrony zagwarantowanych przez ustawę podejrzanemu i jego obrońcy w postępowaniu przygotowawczym, jak i do ustawodawczego rozszerzenia tych uprawnień.

Jak wynika z referatu Róžańskiego, adwokaci leningradzcy w ciągu roku (druga połowa 1963 r. i pierwsza połowa 1964 r., tzn. po wydaniu dekretu Prezydium Rady Najwyższej ZSRR z dnia 6 kwietnia 1963 r. o powierzeniu organom ochrony porządku społecznego przeprowadzania postępowania przygotowawczego) brali udział w postępowaniu przygotowawczym w co piątej sprawie.

Bardzo istotne jest zagadnienie udziału adwokata w postępowaniu przygotowawczym, począwszy od chwili przedstawienia podejrzanemu zarzutów, jeśli chodzi o sprawy nieletnich lub osób, które z powodu swoich wad fizycznych lub psychicznych nie mogą się bronić same (art. 47 k.p.k. RSFRR). Zgodnie z art. 51 k.p.k.* adwokat w tych wypadkach może: 1) być obecny przy przedstawieniu podejrzanemu zarzutów i przy jego przesłuchiowaniu oraz — za zezwoleniem prowadzącego śledztwo — zadawać podejrzanemu pytania; 2) być obecny przy dokonywaniu innych czynności śledczych i — również za zezwoleniem prowadzącego śledztwo — zadawać pytania świadkowi, poszkodowanemu i biegłemu; 3) zgłaszać na piśmie uwagi dotyczące prawdziwości i zupełności danych zamieszczonych w protokole co do czynności, w których brał udział.

Stosownie do art. 19 k.p.k., sąd, prokurator i funkcjonariusz śledczy obowiązani są zapewnić podejrzanemu bądź oskarżonemu możliwość obrony przed oskarżeniem wszelkimi środkami i sposobami, jakie przewiduje ustawa. Obowiązek ten nabiera tym większej wagi, gdy chodzi o ochronę praw i interesów osób upośledzonych pod względem fizycznym lub psychicznym.

„Powstaje pytanie — kończy autor swój referat — czy obowiązujące przepisy karno-procesowe gwarantują oskarżonemu w pełni realizację jego konstytucyjnego prawa do obrony?”

„Wydaje się nam — pisze autor — że doświadczenia pięcioletniej praktyki udziału adwokata w postępowaniu przygotowawczym wysuwa wobec ustawodawcy postulat dopuszczenia obrony już od chwili przedstawienia zarzutów, a nie dopiero po zakończeniu śledztwa, i to we wszystkich bez wyjątku sprawach”.

*

W referacie S. A. Chejfecca „Niektóre zagadnienia obrony w procesie karnym” autor omawia m. in. kwestię, czy adwokat radziecki — w czasie prowadzenia sprawy karnej — może sam zbierać dowody i przedstawiać je organom śledczym lub sądowi. Autor daje na to pytanie odpowiedź pozytywną. Jednocześnie

* Wszędzie dalej chodzi o k.p.k. RSFRR.

polemizuje z tymi, którzy utrzymują, że adwokat może gromadzić jedynie materiały dotyczące charakterystyki oskarżonego, informacje itp. dokumenty zawierające dane, które mogą mieć znaczenie dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, albo też dane dostarczane adwokatowi przez samego oskarżonego lub bliskie mu osoby. Zdaniem autora referatu, skoro art. 70 k.p.k. stanowi, że „dowody mogą być przedstawione przez podejrzanego, oskarżonego, obrońcę, prokuratora (...)”, to zastrzeżone w tym przepisie prawo obrońcy może być realne tylko wtedy, gdy się uzna, że obrońca jest uprawniony do zbierania tych dowodów. W związku z tym adwokat nie tylko może, ale wręcz obowiązany jest podejmować kroki mające na celu ustalenie charakterystyki osoby świadka, którego zeznanie może mieć istotne znaczenie dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy. Natomiast należy uznać za niedopuszczalne prowadzenie ze świadkiem jakichkolwiek rozmów na temat okoliczności sprawy.

W referacie swym autor porusza również sprawę, czy obrońca może być skrupowany przyznaniem się oskarżonego do winy i czy wbrew temu może zająć odmienne stanowisko. Zdaniem autora, jeżeli obrońca ma poważne wątpliwości co do wiarygodności takiego przyznania się do winy — zwłaszcza gdy okoliczności sprawy tego nie potwierdzają lub przeczą temu — to może się nie zgodzić ze swym klientem i dowodzić jego niewinności. Praktyka zresztą potwierdza fakt, że oskarżeni niekiedy celowo przyznają się do winy, aby np. uchronić innych od odpowiedzialności karnej.

Autor referatu rozważa także i odwrotną sytuację, a mianowicie, czy w wypadku gdy oskarżony twierdzi, że jest niewinny, a okoliczności ustalone w sprawie wyłączają jakąkolwiek wątpliwość co do faktu popełnienia przez niego przestępstwa, obrońca może — wbrew zajętemu przez oskarżonego stanowisku — uznać, że wina oskarżonego została dowiedziona. Autor osobiście wypowiada się za możliwością zajęcia przez obrońcę takiego stanowiska, jakkolwiek cytuje opinię prof. Strogowicza, którego zdaniem w wypadkach takich, gdy oskarżony przeczy swej winie, obrońca obowiązany jest kwestionować lub wręcz odrzucać wszystko to, co jest słabo udowodnione lub wątpliwe, i w żadnym razie nie może zająć stanowiska, że oskarżenie uważa za udowodnione.

*

W referacie pt. „Udział adwokatury w zapobieganiu przestępczości” autor referatu N. P. Kan, podkreślając trudności, jakie istniały i istnieją w tej dziedzinie, oraz akcentując znaczenie, jakie przykładą do tego zagadnienia program KPZR, pisze, że udział adwokatów w zapobieganiu przestępstwom i innym naruszeniom prawa jest nie tylko ich obowiązkiem zawodowym, lecz także obowiązkiem obywatelskim. Zdaniem autora referatu ogromne możliwości twórcze wielotysięcznej rzeszy adwokatów radzieckich nie są należycie w tym względzie wykorzystywane. Praca zawodowa i społeczna konsultacji prawnych jedynie pośrednio wpływa na obniżenie wypadków naruszeń prawa. Nie ulega wątpliwości, że należycie przeprowadzone konsultacje w zakresie zagadnień prawnych, zarówno indywidualne, jak i grupowe, przyczyniają się do zapobiegania przestępczości. To samo można powiedzieć o doborze wygłoszonej prelekcji, o krytycznej analizie przyczyn konkretnego czynu przestępczego dokonanej w procesie karnym itp.

Niedostateczne działanie wszystkich tradycyjnych form pracy wymaga poszukiwania nowych, bardziej aktywnych środków oddziaływania adwokata na okoliczności sprzyjające naruszeniu prawa.

Zdaniem autora referatu, udział adwokatury w walce o wykorzenie naruszeń prawa powinien się stać jednym z głównych celów jej działalności.

Autor wskazuje na zalegające w kartotekach wielu kół kolegów adwokackich miliony kartek obejmujących udzielone porady, z których każda stanowi swego rodzaju „historię obrony”.

Opracowanie tego ogromnego materiału mogłoby się stać podstawą do poczynienia uogólnień i nieprzebranym wprost źródłem materiałowym do zapobiegania naruszeniom prawa, zwłaszcza w dziedzinie ustawodawstwa pracy oraz w sprawach z prywatnego oskarżenia.

Wskazując na duże znaczenie prelekcji poruszających konkretne zagadnienia, autor podkreśla z uznaniem praktykę niektórych konsultacji leningradzkich, które biorą jednocześnie udział w masowych wystąpieniach w przedsiębiorstwach i informują ich kierowników o bardziej poważnych skargach, jakie wpływają do adwokatów.

Na poparcie zasługuje też nowa forma stałego utrzymywania przez adwokatów kontaktu z załogą przedsiębiorstw bądź z administracją budynków mieszkalnych, połączona z udzielaniem kompleksowej pomocy organizacjom społecznym.

Obrona sądowa wnoszona przez adwokata stawia przed jego oczami złożony obraz przyczyn powodujących popełnienie przestępstwa.

Cały ten bogaty materiał pozostaje jednak bez naukowego opracowania. Dopiero ostatnio Leningradzki Społeczny Instytut Obrony Sądowej przystąpił do naukowego opracowania metod uogólniania elementów przestępczości w określonych rodzajach spraw, a zwłaszcza jeśli chodzi o przestępczość nieletnich.

Nie uregulowane pozostaje dotychczas zagadnienie form wychowawczego oddziaływania adwokata na osobę klienta-skazanego i — co jest rzeczą szczególnie ważną — na zagadnienie stosunków wzajemnych na tym gruncie z administracją miejsc odosobnienia. Jest zrozumiałe samo przez się, że najlepszym sposobem byłoby rozstrzygnięcie tego zagadnienia centralnie.

Za wyższą formę udziału adwokatów w zapobieganiu przestępstwom i innym naruszeniom prawa autor referatu uważa połączenie pracy praktycznej z naukowo-badawczą na zasadach społecznych, podkreślając zarazem, że każdego adwokata, jeśli tylko jest on rzeczywiście wykształconym prawnikiem, stać na syntezę przeprowadzoną w większym lub mniejszym stopniu. Autor wskazuje przy tym na powołanie w r. 1964 specjalnej sekcji w Instytucie w Leningradzie, która opracowała program badania zagadnień profilaktycznych i prowadzi pracę mającą na celu praktyczne sprawdzenie założeń tego programu. Sekcja ta opracowuje również temat problemowy: „Kodeks zasadniczych postanowień w zakresie zapobiegania przestępczości i innym naruszeniom prawa w ZSRR”.

*

W referacie na temat „Obrona przez adwokata majątkowych i osobistych praw obywateli” autorka referatu kand. praw M. M. Tobiłowska wskazuje na różnicę, jaka zachodzi pomiędzy rolą adwokata w procesie cywilnym a jego rolą w procesie karnym.

W procesie cywilnym adwokat występuje jako przedstawiciel strony, natomiast w procesie karnym adwokat wnosi obronę nie w charakterze przedstawiciela, lecz w sposób niezależny.

W dalszym ciągu referatu autorka szczegółowo analizuje zadanie adwokata w zakresie udzielania porad, sporządzania pism procesowych i reprezentowania klienta na rozprawie.

Zwracając uwagę na przewidzianą w Podstawach procedury cywilnej oraz w przepisach nowego kodeksu postępowania cywilnego możliwość udziału czynnika społecznego przy rozpatrywaniu spraw cywilnych przez sądy, autorka zaznacza, że adwokat powinien sam rozważyć i zdecydować o celowości zwrócenia się jego klienta do czynnika społecznego o wzięcie w sprawie udziału. Natomiast za niedopuszczalne uważa autorka instruowanie przez adwokata przedstawiciela czynnika społecznego, gdyż w tym wypadku stałby się on wyrazicielem poglądów i opinii adwokata, a nie kolektywu, który go delegował.

*

W referacie pt. „Działalność adwokata w zakresie obsługi prawnej przedsiębiorstw socjalistycznych” autorzy referatu A. F. Kalajew i A. S. Ałojc wskazują na to, że aczkolwiek obsługę tę wykonują w zasadzie radcowie prawni, to jednak często zakres działalności gospodarczej i administracyjnej danej jednostki nie pozwala jej na posiadanie etatu radcy prawnego. W wypadku takim, stosownie do art. 1 rozporządzenia RSFRR o adwokaturze, przedsiębiorstwa, instytucje i kolchozy mogą zawierać umowy na obsługę prawną z konsultacjami adwokackimi. Umowy takie mogą obejmować pełen zakres czynności prawnych związanych z obsługą prawną. W razie potrzeby konsultacja wyznacza adwokata do stałego wykonania obsługi prawnej. Zwykle ma to miejsce wówczas, gdy zakres pracy związanej z tą obsługą jest tak dalece szeroki, że wymaga jej regularnego wykonywania.

Występując w sądzie, adwokat nie jest przedstawicielem danej konsultacji adwokackiej, lecz tej jednostki, która z konsultacją zawarła umowę. Musi on wykazać swoje prawo do udziału w sprawie za pomocą dokumentów, określających charakter i zakres przedstawicielstwa. Dokumentami takimi są: mandat wydany przez konsultację i pełnomocnictwo wystawione przez jednostkę.

Wymaganie złożenia tych dwóch dokumentów uniemożliwia prowadzenie sprawy przez osobę nie będącą (poza radcą prawnym) członkiem konsultacji adwokackiej.

Poza umowami przekazującymi konsultacjom obsługę prawną w pełnym zakresie, mogą być zawierane umowy na załatwianie konkretnych zleceń organizacji w okresie trwania umowy. Umowy tego typu są zawierane wówczas, gdy zakres działania i charakter danej jednostki wymaga jedynie pomocy prawnej od wypadku do wypadku (epizodycznie).

W dalszym ciągu referatu jego autorzy omawiają szczegółowo sytuację osobistą i prawną adwokata wykonującego obsługę prawną, podkreślając w szczególności brak podporządkowania służbowego jednostce, którą on obsługuje.

*

W referacie pt. „Działalność adwokatury w zakresie obsługi prawnej przedsiębiorstw rolnych” autor referatu M. S. Kazakiewicz wskazuje na cztery główne kierunki tej obsługi. Kierunki te — to:

1) praca w zakresie likwidacji należności, przygotowanie i prowadzenie spraw sądowych i arbitrażowych, a zwłaszcza o wynagrodzenie szkód powstałych wsku-

tek niedostarczenia towarów lub padnięcia bydła, o rozliczenia z dostawcami i nabywcami oraz o eksmisję z pomieszczeń mieszkalnych osób, które utraciły więź pracy z przedsiębiorstwem rolnym;

2) praca konsultacyjna polegająca na udzielaniu porad prawnych sowchozom i kołchozom oraz ich pracownikom, związkom zawodowym i innym organizacjom społecznym;

3) popularyzacja prawa wśród pracowników sowchozów i kołchozów;

4) prowadzenie zajęć praktycznych i seminariów z pracownikami sowchozów i kołchozów w zakresie zaznajomienia ich z odpowiednimi przepisami i instrukcjami.

Praca konsultacyjna wymaga, zdaniem autorów referatu, wyjazdu na miejsce nie mniej niż 3—4 razy w miesiącu — po uzgodnieniu terminów z kierownictwem sowchozów i kołchozów. Udzielanie porad pracownikom, jak to wynika z praktyki, prowadzi do zmniejszenia liczby zatargów na tle umów o pracę i do stworzenia zdrowszej atmosfery w kolektywach.

Mówiąc o popularyzacji prawa, autorzy podają przykładowo takie tematy, jak: ochrona majątku społecznego, ustawodawstwo pracy w gospodarstwie rolnym, walka z zagarnięciem majątku społecznego i państwowego, członkostwo w kołchozie.

Nowe zadania gospodarstw rolnych prowadzą do powstania nowych form w zakresie udzielania pomocy prawnej przedsiębiorstwom rolnym. Jako przykład inicjatywy w tym względzie autorzy referatu wymieniają powstanie w Leningradzkim Kolegium Obwodowym grupy adwokatów obznajmionych dobrze z obsługą prawną gospodarstw rolnych. Grupa ta kieruje pracą adwokatów wykonujących tę obsługę, udziela im pomocy praktycznej, wydaje metodycznie ułożone wskazówki itp.

Prezydium kolegium czuwa nad tą pracą, bada sprawozdania adwokatów z ich pracy, zatwierdza plany pracy i sprawozdania grupy oraz interweniuje w razie potrzeby w odpowiednich organizacjach.

Zadania, jakie stoją przed gospodarstwami rolnymi, wymagają od adwokatów wykonujących obsługę prawną sowchozów i kołchozów nie tylko przygotowania zawodowego, lecz także i inicjatywy w pracy. Adwokat nie może być jedynie obserwatorem. Powinien on uważać siebie za członka kolektywu przedsiębiorstwa lub organizacji, którym udziela pomocy prawnej.

Obsługa prawna, o jakiej mowa, jest nie do pomyślenia bez znajomości przez adwokatów podstawowych zasad ekonomiki gospodarstw rolnych. Osiąga się to przez organizowanie — w skali całego kolegium albo konsultacji — seminariów i zajęć, w których biorą udział specjaliści gospodarki rolnej, w zebraniach bilansowych komisji sowchozów i zarządów produkcyjnych, w seminariach dla głównych księgowych i ekonomistów sowchozów i kołchozów.

Obowiązkiem adwokata radzieckiego — kończy swój referat autor — jest uczynić wszystko, co jest w jego mocy, by udzielić przedsiębiorstwom rolnym skutecznej pomocy w sprawie dalszego umocnienia ich ekonomiki.

*

W referacie pt. „O pracy adwokatury w zakresie udzielania pomocy sądom koleżeńskim” autor referatu, prezes Prezydium Leningradzkiego Kolegium Miejskiego Adwokatów D. A. Tieregułow, wskazuje na coraz bardziej rozwijającą się działalność sądów społecznych i wzrastające ich znaczenie.

Rozporządzenie Prezydium Rady Najwyższej RSFR z dnia 23 października 1963 r. rozszerzyło zakres działalności sądów społecznych. Świadczy to o dużym zaufaniu do tych sądów ze strony mas pracujących i o wysokiej ocenie ich roli przez państwo socjalistyczne.

Sądy społeczne, składające się w olbrzymiej większości z osób nie mających wykształcenia prawniczego, wymagają maksymalnej uwagi ze strony takich organizacji prawniczych rejonu, jak prokuratura, sąd i adwokatura.

Prezydium Leningradzkiego Miejskiego Kolegium Adwokatów jeszcze w lutym 1964 r. zajęło się specjalnie pracą sądów społecznych w tym sensie, żeby im udzielić pomocy praktycznej przez adwokatów i doprowadzić do usunięcia błędów, jakie miały miejsce w pracy wielu tych sądów.

Skontrolowano działalność sądów społecznych i udzielono pomocy praktycznej 70% istniejącym w Leningradzie 346 sądom społecznym przy biurach mieszkaniowych.

Syntetyczne ujęcie wyników tej pracy wskazuje na to, że sądy społeczne popełniają wiele błędów wskutek niedostatecznej pomocy ze strony miejscowych organizacji prawniczych, a między innymi ze strony adwokatury.

Autor uważa za celowe zalecić sędziom ludowym oraz pracownikom prokuratury i adwokatury, przydzielonym do sądów społecznych, nawiązanie ściślejszych kontaktów z uczestnikami postępowania w tych sądach, udzielanie stałej pomocy sędziom społecznym oraz zwrócenie uwagi na rozstrzygnięcia sądów, tak by wypadki ewentualnych naruszeń ustawy popełnionych przez sądy były natychmiast ujawniane i mogły się stać przedmiotem rozważania w Komitecie Wykonawczym danej rady rejonowej.

PYTANIA I ODPOWIEDZI PRAWNE

PYTANIE:

Kolega F. Majewski, członek Zespołu Adwokackiego Nr 1 w Legnicy, prosi o udzielenie odpowiedzi w następującej kwestii:

Między treścią rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 marca 1964 roku (Dz. U. Nr 10, poz. 62) — pisze kol. Majewski — a treścią informacyjnego artykułu, ogłoszonego w „Palestrze” w numerze sierpniowym 1964 r. pt. „Zasiłki uzupełniające dla adwokatów rencistów”, jest różnica polegająca na tym, że według rozporz. R. M. w każdym wypadku ubiegania się o rentę bądź starczą, bądź inwalidzką za podstawę do ustalenia wysokości renty bierze się przeciętny miesięczny zarobek osiągnięty w okresie od 1 marca 1964 roku, natomiast według wymienionej wyżej informacji za podstawę do określenia wysokości renty starczej można również brać pod uwagę przeciętny miesięczny zarobek z 2 lat zatrudnienia, wybranych z okresu ostatnich 10 lat przed zgłoszeniem wniosku.

Rada Adwokacka we Wrocławiu, do której zwróciłem się o wyjaśnienie, udzieliła mi odpowiedzi, że należy brać pod uwagę jedynie zarobek osiągnięty po 1 marca 1964 roku, natomiast ZUS we Wrocławiu poinformował mnie pismem tak jak informuje zacytowany wyżej artykuł w „Palestrze”.

Proszę więc o konkretną informację — kończy kol. Majewski.